

4. Nesreče nekega dóma

Ustanovitelj Opus Dei —
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

13. Avg. 2017

↗ *Nazaj na kazalo*

Šel je v Huesco, glavno mesto
province, da bi 11. junija 1912
opravljal sprejemni izpit za vpis na
gimnazijo.^[1]__

Ob povratku iz Huesce je našel svojo
sestro Lolito bolno. Deklica je

dopolnila pet pomladi. Bila je najmlajša v hiši, kajti druga izmed sester, Rosario, je umrla dve leti poprej, 11. julija 1910, ko je štela komaj devet mesecev. In na predvečer druge obletnice smrti svoje sestre se ji je pridružila še Lolita.^[2] Tako je doma nastala žalostna praznina. Jožefmarija je ostal med svojima dvema sestrama: starejšo Carmen in Chon (Asunción). Starši so nemilost vedro sprejeli, brez upiranja in stresanja jeze na Boga. Otroška smrtnost je bila visoka v tistih časih, a zato nič manj boleča za družine.

Kot vsako poletje so šli Escrivájevi na oddih v Fonz, bližnji kraj na drugem bregu reke Cinca, dobrih petnajst kilometrov oddaljen od Barbastra. Kraj, ki je ležal na griču s cerkvijo na vrhu in z gručami hiš, raztresenih po pobočju, se je tu in tam ponašal s kakšnim starim grbom v staroplemiških hišah. Tam je živel

babica Constancia z dvema izmed svojih otrok, Josefo in gospodom Teodorom. Prihod njenega tretjega otroka v spremstvu snahe in vnukov iz Barbastra je bil vselej razlog za veselje.

V tistih poletnih dneh je Jožefmarijevo otroško radovednost, ki ni bila nikoli docela potešena, prevzemala narava. Srkal je vase pokrajino in prizore, polne barvitosti in živahnosti, medtem pa spominu prepuščal notranji razvoj teh dnevnih presenečenj. Pozneje, čez leta, ko je iz tega skušal izluščiti kak nauk za notranje življenje, so ti vtisi pritekli na dan v vsej svoji toplini in jasnosti:

Ko sem bil majhen, sem v poletnih mesecih užival, ko sem opazoval peko kruha. Takrat nisem imel namena, da bi ob tem delal nadnaravne sklepe: zanimalo me je, ker so mi služkinje iz tistega testa

napravile kolaček. Sedaj se z veseljem spominjam celotne ceremonije: pravi obred je bila dobra priprava kvasa – kepe vzhajanega testa, prihranjene iz predhodne peke –, ki so ga zamešale v vodo in presejano moko. Zameseno testo so pokrile z odejo in ga tako zavarovanega pustile počivati, dokler ni bilo povsem vzhajano. Nato so ga po kosih položile v peč, ven pa je prišel tisti dobri kruh, zelo rahel, čudovit. Ker je bil kvas dobro ohranjen in pripravljen, je lahko razpadel – izginil – sredi tiste mase, sredi tiste množice, ki je od njega prejela kakovost in pomen.

Naj se naše srce navda z veseljem ob misli, da smo prav to: kvas, zaradi katerega vzhaja vse testo.^[3]—

Hodil je na izlete v gore, v pogorje Buñero, ob vznožju katerega leži Fonz; ali pa še višje, po dolinah, ki so se vzpenjale do Pirenejev:

V mojo otroško glavo so se močno vtisnila tista znamenja, ki so jih po hribih v moji deželi postavljali ob poteh. Mojo pozornost so pritegnili visoki količki, običajno pobarvani z rdečo barvo. Takrat so mi razložili, da ko zapade sneg in prekrije poti, njive in travnike, gozdove, skalovje in globeli, tedaj ti količki izstopajo kot zanesljive oporne točke, da vsi vedno vedo, kod pelje pot.

V notranjem življenju se dogaja nekaj podobnega. V njem obstajajo pomladi in poletja, vendar pridejo tudi zime, dnevi brez sonca in noči brez mesečine. Ne moremo dovoliti, da bi bil odnos s Kristusom odvisen od našega razpoloženja, od sprememb v našem značaju.^[4]

Vsakdanjim dogodkom, domačim in kmečkim opraviлом, ljudskim običajem, je kasneje pridodal »nadnaravne sklepe«. V njegovi sposobnosti, da v sebi na pesniški

način ohrani običajno življenje,
znova zaživijo duhovne radosti in
bolečine:

Spominjam se, kako so v mojih
krajih, ko je prišel čas žetve in še ni
bilo teh modernih kmetijskih strojev,
trudoma na mulo ali na uboge
osličke nalagali snope. In napočil je
trenutek v dnevu, opoldne, ko so
prišle žene, hčere, sestre ... s
prikupno ruto na glavi, da ne bi
sonce ožgalo njihove kože, nežnejše
od moške, ter so prinesle svežega
vina ... Ta pijača je utrujene može
poživila, jim dala spodbudo in jih
okrepčala ... Tako si predstavljam
tebe, blažena Mati; ko se borimo za
služenje Bogu, prihajaš k nam in
nam vlivaš poguma skozi ves dan ...
Po tvojih rokah prejemamo vse
milosti.^[5]__

Skratka, v njegovih prispodobah in
razlagah evangelija je začutiti

prizore, v katerih so sveže ohranjeni daljni spomini iz otroštva:

Spomnim se, da sem kot otrok videl pastirje, odete v telovnike iz ovčje kože, kako so v dneh ostre pirenejske zime, ko vse prekriva sneg, sestopali po soteskah te moje dežele s tistimi zvestimi psi in z osličkom, otovorjenim z vsem mogočim orodjem ter z vedri, v katerih so si pripravljali hrano in mazila, s katerimi so oskrbeli rane svojih ovac.

Če se je katera poškodovala, če si je katera zlomila taco, se je ponovil star prizor: nesli so jo na ramenih. Videl sem tudi, kako pastir – surov mož, ki se zdi, da ni zmožen nežnosti – v rokah ljubeznivo nosi pravkar skoteno jagnje.^[6]

Iz tega pozornega opazovanja stvari in oseb je črpal raznovrstne nauke: na videz nespametno sejanje semena, ki je zakopano in se izgubi v zemlji; neprenehno, nepogrešljivo

delo oslička, ki spet in spet dela kroge okoli črpalnega kolesa; ali pa njegov duhovni dolg do babice Constancie. Ko je gledal, kako je v roki stalno imela rožni venec, je lažje razumel, da mora vse naše prizadevanje temeljiti na nenehni molitvi.^[7]—

* * *

Tisto jesen leta 1912 je Jožefmarija začel svoje gimnazijsko šolanje. Uradni urnik pouka je bil od devetih do dvanajstih in popoldne od dveh do petih. Vendar so zjutraj prihajali eno uro prej, da bi šli k maši v šolsko cerkev. Dijaki so nosili suknjič mornarsko modre barve s kovinskimi gumbi ter kapo z lakastim ščitnikom.

Učni načrt prvega letnika gimnazije je obsegal španski jezik, zemljepis, osnove aritmetike in geometrije ter verouk. Ko je napočil čas izpitov v

srednji šoli v Huesci, je dobil izjemne ocene.^[8]___

Dozoreval je značaj tega fanta, ki je postajal manj zgovoren in bolj premišljujoč. Vse nakazuje na to, da se je v tistem šolskem letu 1912/1913, potem ko je izgubil dve svoji sestri, zgodil pripetljaj, ko je reagiral s presenetljivo kretnjo. Nekega popoldneva sta se njegovi sestri – Carmen in Chon – v *levnjaku* igrali s prijateljicami. Delale so gradove iz igralnih kart.

»Ravno smo enega dokončale,« pripoveduje baronica de Valdeolivos, »Jožefmarija pa je po njem zamahnil z roko in ga podrl. Kar na jok nam je šlo.

– Zakaj to delaš, Jožefmarija?

In zelo resen nam je odgovoril: ***Prav tako Bog ravna z ljudmi: gradiš grad, in ko je skoraj končan, ti ga Bog poruši.***«^[9]___

Morda so dalj časa zadrževane misli naposled silovito privrele na dan. Tako se je v njegovem umu utrnila nova luč: Bog je gospodar duš in z njimi razpolaga mimo naših osebnih načrtov.

Proti koncu poletja je Chon hudo zbolela. Imela je osem let. V tistih dneh, ko je bilo pričakovati izid bolezni, »se je igral z mano in z drugimi otroki,« pripoveduje znova baronica de Valdeolivos, »ko nam je dejal:

Grem pogledat, kako je z mojo sestro.

Vprašal je po njej in njegova mati mu je rekla: 'Asunción je že dobro, je že v nebesih.'«^[10]

Bil je 6. oktober 1913. Starši niso hoteli, da bi Carmen in Jožefmarija vstopala v sobo, kjer so bedeli ob mali Chon, zaviti v mrtvaški prt. V trenutku nepozornosti je dečku

uspelo priti noter, da je zmolil molitev in se poslovil od svoje sestrice. Prvikrat v življenju je Jožefmarija videl truplo.^[11]___

Veliko je premišljeval o vsem tem: o nedolžnosti teh deklic; o njihovem izginotju po vrstnem redu od najmlajše do najstarejše; o strah zbujačo bližini treh smrti. V svoji domišljiji je na dolgo premleval podrobnosti teh dogodkov. Če se nadaljuje naravni potek teh smrti, bi, potem ko je pred kratkim odšla Chon, moral biti on na vrsti, da umre. O tem je brez zadržkov odkrito spregovoril: ***Naslednje leto sem na vrsti jaz***, je ponavljal.^[12]___ Tedaj ga je gospa Dolores, da bi ga pomirila, spomnila, kako ga je Marija rešila, ko je bil še majhen, in kako so ga nesli na romanje v Torreciudad. »Ne skrbi, saj sem te jaz izročila Mariji in ona bo poskrbela zate,« mu je zagotavljala. Jožefmarija je prenehal govoriti o svoji bližnji smrti zaradi

zaupanja, ki so mu ga vlivale materine besede, in zaradi trpljenja, ki ji ga je povzročal s tako turobnimi slutnjami. Šolsko leto 1913/1914 je bilo kakor blažilo njegovi duši pred stiskami, ki so se približevale. Popolnoma se je predal učenju.

Piaristi so bili zelo pobožni in dobro izobraženi. Jožefmarija je do njih čutil globoko naklonjenost. Občudoval je njihovo potrpežljivost. In tako kot se mu je v uho vtisnila melodija ob recitiranju abecednika ter molitev v vrtcu sester usmiljenk, tako mu je od tistega leta 1913/1914 v spominu ostala pesmica latinskega *qui-quae-quod*.^[13] Njegov najljubši predmet pa je bila matematika, pri kateri je vsako leto prejel pohvalo. Natančnost, umska disciplina, logika sklepanja, urejen in dosleden način razmišljanja, vse to ga je privlačilo. Z učiteljem je bil v dobrih odnosih. Bil je najboljši učenec v razredu. Toda učitelj ni računal z ognjevitostjo

fantovega značaja, ki se je ob najmanjši krivici na vso moč razvnel. Nekega dne ga je poklical k tabli in ga vprašal nekaj v zvezi z že obdelano snovjo, vendar vprašanja, ki mu ga je zastavil, niso obravnavali pri pouku. Učitelj je vztrajal. Učenec je bil ogorčen; silovito je zalučal gobo v tablo, se obrnil proč in na poti do svoje klopi glasno ugovarjal: ***Tega se nismo učili.***^[14]_____

Tu pa zgodbe ni bilo konec. Kajti nekaj ***dni zatem***, nam sam pripoveduje, ***sem šel z očetom po ulici, ko nama je naproti prišel prav tisti pater. Pomislil sem: Adijo! Zdaj bo vse povedal mojemu očetu ... Dejansko se je ustavil, mu izrekel nekaj prijaznih besed ... in se poslovil, ne da bi karkoli omenil. Bil sem mu tako hvaležen za njegov molk, da vsak dan molim zanj.***^[15]_____

Ob koncu letnika je šel skupaj s sošolci v Lérido, da bi na tamkajšnji srednji šoli opravljal izpite. V takšnih okoliščinah, ko so bili daleč od svoje šole in brez nadzora, ni bilo neobičajno, da so se med njegovimi tovariši začeli neprimerni pogovori. Jožefmarija jih je poskušal prekiniti ali pa se je umaknil in molil rožni venec v zadoščevanje. Večkrat mu je zvečer na oči legel spanec med prebiranjem jagod na rožnem vencu.

[16]

Rezultati na izpitih so bili sijajni. O ocenah, ki jih je dobil Jožefmarija, je poročal barbastrski tednik »Juventud«.^[17]

* * *

Površno gledano se gospodarski propad Escrivájevih zdi kot še ena nesreča v neprekinjeni vrsti družinskih nemilosti. »V nekaj letih,« povzema neka priča teh dogodkov, »so iz lagodnega gmotnega položaja

prišli do zloma podjetja, s katerim so se preživljali. In prav v tistih letih so druga za drugo umrle tri deklice, ki so se rodile za Jožefmarijem. «^[18]_____

Pozneje je le-ta odkril nadnaravno razlago in globlji pomen tistih dogodkov, ki so se kakor močan nalive zgrnili nad vso družino:

Jaz sem vedno ljudem okrog sebe povzročal veliko trpljenja. Nisem izzival katastrof, ampak Gospod je, da bi udaril po meni, ki sem bil žebelj – odpusti mi, Gospod –, udaril enkrat po žeblju in stokrat po podkvi. In svojega očeta sem videl kakor poosebljenega Joba. Izgubila sta tri hčere, drugo za drugo v zaporednih letih, in ostala brez premoženja. Občutil sem kremplje svojih malih tovarišev; kajti otroci nimajo srca ali pa nimajo razuma ali pa so morda brez razuma in brez srca ...^[19]_____

Carmen in njen brat nista vedela za krizo, v kateri so se znašli očetovi

posli, dokler jima gospod José in gosa Dolores tega nista povedala. Zakonca nista hotela na vrat na nos vpletati otrok v svoje trpljenje. Z novico sta odlašala nekaj časa; kratek čas, saj je bilo skorajšnji propad podjetja gospoda Joséja nemogoče prikriti. Vse se je zgodilo v kratkem razdobju od ene jeseni do druge: jeseni 1913 umre Chon in v zadnjih tednih leta 1914 pride do dokončnega zloma družbe »Juncosa in Escrivá«.

V tistem letu je v celotni regiji zavládala recesija, ki je povzročila zaprtje in likvidacijo številnih trgovskih podjetij, kot se je zgodilo tudi enemu od bratov gospe Dolores, Mauriciu Albásu. Toda zlom podjetja »Juncosa in Escrivá« je bil drugačen primer.^[20]_____

Najprej je prišlo do tega, da obveznosti ni izpolnjeval Jerónimo Mur, nekdANJI družbenik gospoda Joséja, ki »je utrpel hud finančni

zlom zato, kot sem slišal od svojih staršev,« pojasnjuje Martín Sambeat, »ker neki družbenik v poslu ni ravnal kot dober družbenik.« In v soglasju z govoricami, ki so krožile po Barbastru, pravi Adriana Corrales, »so prijatelji videli končno posledico v tem, da so jo tistemu dobremu možu, gospodu Joséju Escriváju, grdo zagodli.«^[21]_____

V nekaj mesecih je stiska odnesla vse, kar bi lahko v Jožefmarijevem domu predstavljalo odvečno udobje. Potek je bil opazen in hiter. Prijateljice njegove sestre Carmen nam to opišejo. Najprej, pravi ena izmed njih, »so se morali marsičemu odreči.«^[22]_____ Kmalu po tem, ko je umrla Chon, so odslovili varuško. Nato so morali shajati brez kuharice, pozneje pa še brez gospodinjske pomočnice. Carmen je pomagala materi pri gospodinjskih opravilih in pomanjkanju sta se prilagodili brez pritoževanja. V primerjavi z

duševnimi bolečinami in ponižanji, ki so jih morali prenašati, so bile neprijetnosti zaradi materialne revščine prav majhna stvar. Zakonca sta svojima otrokoma razložila, da je treba z radostjo sprejemati nov gmotni položaj, ki ga je Gospod dopuščal. In nekega dne, ko je bila zbrana vsa družina, jim je gospod José pokazal, kako se morajo obnašati v revščini: »Na vse moramo gledati s čutom za odgovornost, kajti česar nimamo, tega si ne moremo privoščiti, po drugi strani pa je treba to uboštvo nositi dostojno, čeprav je ponižujoče, in živeti tako, da ga tuji ljudje ne opazijo, ter tako, da tega ne kažemo navzven.«^[23]

To, kar je pri vsem tem presenetljivo, ni bila poštenost, ki jo je pokazal gospod José, niti duh požrtvovalnosti, s katerim so Escrivájevi vedro sprejeli udarec usode. Konec koncev je bil propad podjetja v določeni meri posledica okoliščin in splošne

gospodarske krize v državi. Tisto, kar je zares osupnilo sorodnike in druge ljudi, je bila junaška odločitev gospoda Joséja, ki bi po izgubi posla – kot pripoveduje sin –, ***lahko ostal na za tiste čase sijajnem položaju, če ne bi bil kristjan in plemenit človek.***^[24]_____

Ta krščanska plemenitost je temeljila na tem, da je že od prvega trenutka dalje in z najboljšim namenom odpustil povzročiteljem tega propada. Molil je zanje in zadeve ni izpostavljaj, zato da v družini ne bi gojili zamere do teh oseb. Razen tega se je, ko je bil s pravnim postopkom razglašen stečaj in ker stečajna masa ni zadoščala za poplačilo upnikov, pozanimal, ali je po strogi pravičnosti obstajala dolžnost, da jim dolg izplača iz svojega osebnega premoženja. Jasno so mu odgovorili, da k temu ni moralno obvezan.^[25]_____

Kljub temu pa se je plemeniti mož držal svojega osebnega dojemanja

pravičnosti; in »unovčil je vse, kar je imel, da je poplačal upnike.«^[26]

Uporabil je torej svoje premoženje. Prodal je hišo. Poplačal je vse svoje dolgove in se znašel v revščini.

Vendar ne do takšne skrajnosti, da ne bi imel kaj jesti ali da bi ostal brez strehe nad glavo; to so bile fraze, ki so jih Jožefmarijevi prijatelji slišali po svojih domovih in jih jemali dobesedno, kot nakazuje anekdota, ki jo pripoveduje baronica de Valdeolivos: »Spominjam se besed, ki sem jih slišala in ki so se mi globoko vtisnile, zato me je začudilo, ko sem nekega popoldneva videla, kako je imel Jožefmarija za malico kruh s šunko:

– Mama, zakaj pravijo, da gre Escrivájevim tako slabo? Jožefmarija je imel danes prav dobro malico.

Mama mi je nato pojasnila, da jim pač ni šlo tako zelo slabo, da niti za malico ne bi imeli ...«^[27]

Nemudoma so se pojavile kritike in nerazumevanja s strani nekaterih sorodnikov gospe Dolores, ki so ravnanje njenega moža šteli za naivno. Čemú ta romantična in svobodomiselna poteza, da se nekdo odpove dobrinam, ki jih potrebuje družina?

Jožefmarija, pripoveduje Pascual Albás, »je moral veliko trpeti, saj je njegova družina prestajala težke in boleče trenutke; nekaj stricev se je od njih oddaljilo, da jim ne bi bilo treba pomagati.«^[28] Eden izmed njih je bil Carlos Albás, brat gospe Dolores, ki je ravnanje svojega svaka glasno označeval kot veliko nespamet: »Pepe je bil neumen,« je govoril, »lahko bi obdržal dober gmotni položaj, vendar se je prignal do revščine.«^[29]

Nesreče pa so kljub vsemu Escrivájeve še bolj povezale med seboj. Otroka in soproga so bili

ponosni na plemenito odločitev, ki jo je sprejel glava družine. Takó krščansko ravnanje je v Jožefmariju vzbujalo občudovanje, zaradi katerega je še po preteku mnogih let lahko vzkliknil:

V sebi nosim sveti ponos: ljubim svojega očeta z vso dušo in mislim, da je v nebesih zelo visoko, ker je znal vse ponižanje, ko se je znašel na cesti, prenašati na način, ki je tako dostojanstven, tako čudovit, tako krščanski.^[30]_____

Po drugi strani pa je v notranjosti čutil močan odpor zaradi trde preizkušnje in zaradi bolečih ponižanj, ki so mu prihajale naproti. Tako da je kasneje Gospoda prosil za odpuščanje in priznal, kako se je upiral temu, da bi sprejel družinsko situacijo: ***Ob takratnem položaju sem se uprl. Čutil sem se ponižanega. Prosim odpuščanja.***^[31]_____

Znova in znova je premišljeval o načrtih božje previdnosti, ki človeške projekte zruši v prah in ki brez obotavljanja krščanske vernike požene na rob revščine. Samo živa in zgledna vera staršev je sina ohranila nad gladino teh stisk.

* * *

Leta 1914, več mesecev pred razglasitvijo stečaja, je bil gospod José v skrbah za bodočnost družine. Gmotna situacija Escrivájevih se je znižala do ravni, ki je bila nezdržljiva z njihovim nekdanjim družbenim položajem, in čeprav so bili za štirimi stenami pripravljeni prenašati pomanjkanje, jim okoliščine niso dopuščale, da bi živeli kakor prej. Barbastro je bil majhen kraj, v katerem bi bilo po stečaju težko znova začeti s poslom. Gospod José ni imel prihrankov ali premoženja, ki bi mu nudilo zavetje. Sobivanje z nerazumevanjem in

soočanje s tistimi, ki so zlorabili njegovo zaupanje ter ga pahnili v propad, je bila trda preizkušnja za njegovo plemenito dostojanstvo. Zato je po posvetovanju s soprogo skušal za družino odpreti nova obzorja, misleč zlasti na prihodnost otrok.^[32]_____

Ni mu bilo težko dobiti dela v kakem drugem kraju. Imel je veliko prijateljev in znancev med trgovci s tkaninami. Vrh tega je bila poštenost gospoda Joséja javno znana, izguba njegovega premoženja pa posledica hvalevredne velikodušnosti. Tako se je kmalu dogovoril z nekim lastnikom trgovine s tkaninami v Logroñu, ki se je pisal Antonio Garrigosa y Borrell. Delovno mesto, ki mu ga je ta ponudil, je sicer predstavljalo zaupanje glede vodenja podjetja in stikov s strankami, vendar pa je bilo daleč od položaja družbenika.^[33]_____ V prvih mesecih leta 1915 se je gospod José odpravil na delo v Logroño.

Starša sta prvičrat živela ločeno. Gospa Dolores naj bi ostala v Barbastru z otrokoma, dokler ne dokončata šolskega leta. Propad premoženja je v tisti trpeči ženi pustil neizprosno sled: »Dobro se spominjam gospe Lole v zadnjem času, ko so bili še v Barbastru, že brez gospodinjske pomoči, kako se je posvečala domačim opravilom,« pripoveduje Adriana Corrales; »vidim jo, kako sedi na majhnem stolčku in lika. Me smo takrat mislile, da ni povsem zdrava in da ima težave s srcem.«^[34]

Bolečina, ki jo je trpela gospa Dolores, pa ni bila prav nič povezana s srčno boleznijo.

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

[1] Prim. *Dodatek VIII*. Kljub sklepu o svobodi poučevanja po zakonu iz leta 1857 si je država vedno pridrževala pravico, da presoja in podeljuje vsakovrstne nazive. Priznavala je svobodo do ustanavljanja zasebnih srednješolskih centrov; vendar so bili ne le podvrženi uradnim programom in učnim besedilom, ampak so morali tudi pošiljati učence na izpite v javne šole, pooblaščne za podeljevanje nazivov in spričeval. Če so bili izobraževalni centri priznani, so s tem pridobili samo pravico, da je bil njihov pouk »šolski« in da so njihovi učenci, čeprav niso bili »uradni«, imeli boljši položaj od tako imenovanih »svobodnih« učencev. Tako je bilo v primeru šole patrov piaristov v Barbastru.

[2] Mrliška lista Maríe del Rosario in Maríe de los Dolores sta shranjena v arhivu Župnije Marijinega vnebovzetja v Barbastru, v: »Libro de Defunciones XLIV«, l. 14v in l. 72.

[3] *Pismo 24. 3. 1930, št. 5.*

[4] *Božji prijatelji, št. 151.*

[5] *Meditacija z dne 8. 6. 1964.*

[6] *Pismo 29. 9. 1957, št. 22.*

[7] Prim. Álvaro del Portillo, PR, str. 43; Javier Echevarría, *Sum.* 1777; Jesús Álvarez Gazapo, PR, str. 1272.

[8] Odlična ocena pri vseh predmetih in pohvala pri aritmetiki in geometriji. Prim. *Dodatek VIII.*

[9] María del Carmen Otal Martí, AGP, RHF, T-05080, str. 2; prim. tudi Álvaro del Portillo, *Sum.* 67.

[10] María del Carmen de Otal Martí, *Sum.* 5988. Mrliški list Maríe Asunción je shranjen v arhivu Župnije Marijinega vnebovzetja v Barbastru, v: »Libro de Defunciones«, XLV, l. 31v.

[11] Álvaro del Portillo, PR, str. 78; Javier Echevarría, PR, str. 52; María del Carmen de Otal Martí, *Sum.* 5986.

[12] Prim. Álvaro del Portillo, PR, str. 78; Javier Echevarría dodaja: »Večkrat je omenil svoji materi: ***Zdaj sem na vrsti jaz***; ali pa: ***Naslednje leto sem na vrsti jaz***« (*Sum.* 1785). Prim. tudi Francisco Botella, *Sum.* 5609: »V tistem času je nekoč dejal: 'Naslednji sem na vrsti jaz,' na kar je njegova mati odvrnila: 'Ne, ti si posvečen Mariji.'« In Encarnación Ortega, PM, l. 28, dodaja: »Mislil je, da je potem na vrsti on, ker so odhajale od najmlajše do najstarejše. Vem, da je božji služabnik veliko trpel in da ne bi povzročal trpljenja svoji materi, ni več ponavljal, da bo naslednji umrl on.«

[13] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 1791; Joaquín Alonso, PM, str. 1659.

[14] Álvaro del Portillo, *Sum.* 19.

[15] AGP, P01 1978, str. 390.

[16] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 36; Javier Echevarría, *Sum.* 1800; Encarnación Ortega, PM, l. 28v; José Ramón Madurga, PM, l. 270.

[17] Prim. *Juventud*, Barbastro 13. 3. 1914 in 12. 6. 1914; tudi *Dodatek VIII*.

[18] Adriana Corrales, AGP, RHF, T-08202, str. 9.

[19] *Meditacija* z dne 14. 2. 1964. Prim. *Pismo* 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 6; Álvaro del Portillo, *Sum.* 47; Javier Echevarría, *Sum.* 1788; Esperanza Corrales, AGP, RHF, T-08203, str. 6.

[20] Do zloma jih je pripeljal eden od družbenikov njegovega podjetja, pravi baronica de Valdeolivos (prim. María del Carmen de Otal Martí, *Sum.* 5988).

^[21] Martín Sambeat, *Sum.* 5680;
Adriana Corrales, AGP, RHF, T-08202,
str. 11.

^[22] Esperanza Corrales, AGP, RHF,
T-08203, str. 3.

^[23] Navedeno v: Álvaro del Portillo,
Sum. 49.

^[24] *Meditacija* z dne 14. 2. 1964; prim.
tudi Martín Sambeat, AGP, RHF,
T-03242, str. 3.

^[25] O njegovem odnosu do
povzročiteljev propada: prim. Álvaro
del Portillo, *Sum.* 50; in Esperanza
Corrales, AGP, RHF, T-08203, str. 5.
Álvaro del Portillo nadalje
pojasnjuje, kakor je slišal od
ustanovitelja, da je g. José vprašal za
nasvet in se posvetoval z nekim
klaretincem iz skupnosti, ki je
skrbela za cerkev Marijinega
brezmadežnega Srca v Barbastru. Ta
mu je potrdil, kar so mu že prej
povedali drugi: da ni bil dolžan

odgovarjati s svojim osebnim premoženjem (prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 48).

[26] Pascual Albás, AGP, RHF, T-02848, str. 2.

[27] María del Carmen Otal Martí, AGP, RHF, T-05080, str. 2; prim. tudi M. del Carmen Otal, *Sum.* 5988.

[28] Pascual Albás, AGP, RHF, T-02848, str. 2.

[29] Tako sta omenila msgr. Escrivá de Balaguer in njegova sestra Carmen Álgvaru del Portillu: PR, str. 79.

[30] AGP, P01 1970, str. 1071. Navaja Álvaro del Portillo, *Sum.* 50. Prim. tudi Pascual Albás, AGP, RHF, T-02848, str. 2; Esperanza Corrales, AGP, RHF, T-08203, str. 5; in Adriana Corrales, AGP, RHF, T-08202, str. 11.

[31] *Meditacija* z dne 14. 2. 1964; AGP, P01 1975, str. 219; prim. tudi Encarnación Ortega, PM, l. 28.

[32] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 69 in 70; Javier Echevarría, *Sum.* 1802; Francisco Botella, *Sum.* 5610; Esperanza Corrales, AGP, RHF, T-08203, str. 3.

[33] Prim. Martín Sambeat, *Sum.* 5681; Encarnación Ortega, PM, l. 28v; José Romeo, AGP, RHF, T-03809, str. 3.

[34] Adriana Corrales, AGP, RHF, T-08202, str. 11; Esperanza Corrales, AGP, RHF, T-08203, str. 6.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

sl-si/article/4-nesrece-nekega-doma/ (18.
Mar. 2026)